

Nr 24.

Ankom till Riksdagens kansli den 28 mars 1911 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphäfvande af 10 §
3 mom. i gällande förordning angående fattigvården*

Uti en inom Andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 128, har herr *Per N:son Bosson*, med instämmande af herrar *Nils Larsson* i Klagstorp, *Janne Tynell*, *Johan Jönsson*, *Aug. Larsson*, *N. Åkesson* och *Aug. Ifvarsson*, hemställt, att Riksdagen ville besluta, att § 10 mom. 3 i kungl. förordningen af 9 juni 1871 angående fattigvården, måtte ur lagen utgå.

Till stöd för denna hemställan har åberopats motiveringen i motionen nr 127, angående upphäfvande af § 43 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, däri stadgas, att kyrkoherde, eller den hans ställe företräder, är berättigad att i kommunalnämndens förhandlingar och beslut deltaga.

Nämnda motivering är af följande lydelse:

»Oaktadt ett forceradt arbete på sista tiden gjort sig gällande inom lagstiftningen, finnas nog ännu åtskilliga gamla lagparagrafer kvar, som man med skäl måste säga äro föråldrade och därför med det allra första borde försvinna. De ha nog då de skrefvos kanske varit både tidsenliga och berättigade. Men under tidernas lopp ha nya synpunkter kommit fram och andra faktorer kommit med, som, då dessa lagar skrefvos, icke voro kända. Lagarna ha också på de flesta områden ändrats och moderniserats, hvilket äfven i sin mån gör, att äldre icke reviderade lagparagrafer ofta äro mindre tillfredsställande.

Såsom sådana anser jag för min del § 43 i kungl. förordningen af *Bihang till Riksd. prot. 1911. 7 Saml. 1 Afd. 23 Häft. (Nr 24—25). 1*

den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet och § 10 mom. 3 i kungl. förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården. Den först omnämnda § 43 lyder: »Kyrkoherde, eller den hans ställe företräder, är berättigad att i kommunalnämndens förhandlingar och beslut deltaga» och den sistnämnda § 10 mom. 3 lyder: »Kyrkoherden, eller den hans ställe företräder, är berättigad att i de inom pastoratet för fattigvårdens handhafvande utsedda styrelsers förhandlingar och beslut deltaga.»

Som synes tillerkänna dessa paragrafer »kyrkoherde eller den hans ställe företräder» rätt att deltaga i de kommunala myndigheternas öfverläggningar och beslut, en rätt som under gamla förhållanden kanske var både befogad och önskvärd. Dessa styrelsers förmåga, insikter och intressen voro då mindre, nu däremot torde de i allmänhet nog vara fullt tillräckliga. Dessutom är ju nu allmän och, det synes mig, riktig mening, att den som skall ha rätt att deltaga i dessa styrelsers öfverläggningar och beslut, skall därtill vara vald. Hans plats där uppbäres då icke blott af det gifna förtroendet utan äfven af den uppdraget åtföljande ansvars-känslan, och detta må väl under alla omständigheter få anses som det enda riktiga. Är personen lämplig och har han allmänhetens förtroende, får han säkert uppdrag, under andra förhållanden bör han nog inga uppdrag ha och lär icke heller med dessa kunna göra någon nytta. Hans därvaro måste kännas som ett obehörigt påhäng, som försvårar i stället för att underlätta arbetet. Erfarenheten har äfven visat, att i regel är det intriganta, härsklystna personer som på grund af dessa lagar taga säte och stämman, och huru mycket trassel och huru många kommunala stridigheter hafva icke däraf vållats? Visserligen äro lyckligtvis de flesta präster numera så hänsynsfulla, att de icke tränga sig in i styrelserna, och i den församling jag tillhör har alltid ett godt förhållande rådt emellan präst och församlingsbor, men långt ifrån alla äro så lyckliga. Såsom ett exempel härpå skall jag be att få intaga följande till mig från en kommunalordförande ställda skrifvelse:

»Vår kyrkoherde är kyrkoherde i A. och B. församlingar, den förra äfven omfattande X. köping, som utgöra ett pastorat. Han är bosatt i B. församling och betalar således skatt endast i den kommunen. Men som X. köping är i kommunalt och fattigvårdshänseende skild från A. socken, så blir det tre kommuner, i hvars nämnders och fattigvårdsstyrelsers arbeten och beslut han gör anspråk på att deltaga. Hvad X. köping och A. sockens kommunalnämnder beträffar, så tyckes det vara ganska oegentligt, att han skall vara berättigad deltaga i beslut om utgifter därstädes, då han uti dessa kommuner ej är skattskyldig, Komministern i pastoratet är boende

och skattskrifven i A. socken. Han är *invald* i kommunalnämnden därstädes och är dess v. ordförande; således finnes en prästman redan förut i den nämnden, hvadan kyrkoherdens anspråk på ledamotskap där kunna anses öfverflödiga. Alla kommunalnämndsordförander, jag talat med, äro ense med mig därutinnan, att om en kyrkoherde är så lifligt intressesad i en kommuns angelägenheter, som mången låter påskina sig vara, så inväljas de nog som ledamöter och äro då också ansvariga med de öfriga ledamöterna för kommunens medel. Afsikten med deras själfskrifvenhet i fattigvårdsstyrelserna torde väl vara att se till att kommunerna icke äro för knussliga mot de fattiga, men, tyvärr, har det på många håll visat sig, att just där en präst är kommunalnämndsordförande, det vill säga vald till denna befattning, just han varit den inom styrelsen, som mest ifrat för så knappa understöd lag möjligen tillåter. Från länsstyrelserna skulle nog också intyg kunna erhållas, att de kommuner, där präster äro ordförande, visst icke stå något öfver andra kommuner, då det gäller att ömma för de fattiga. Vår kyrkoherde, förut komminister här, var före mig ordförande i kommunalnämnden i A. men visade sig visst inte då, såsom den där arbetade för ett lyckligare förhållande åt fattighjonen. Hans stora håg nu att deltaga uti nämndernas arbeten anse vi hafva berott af helt andra bevekelsegrunder än de, som legat till grund för att dessa paragrafer i lagen tillkommit. Många präster finnas nog, som verkligen äro hängifna fattigvårdssaken, men sådana inväljas naturligtvis och omväljas i fattigvårdsstyrelserna och kommunalnämnderna, och detta enhälligt i vanligaste fall.

Skulle något kunnat göras för att få anmärkta missförhållanden ändrade genom motion i Riksdagen, så gjordes nog härmed allmänheten en stor tjänst.»

Så långt skrifvelsen. Detta anförda exempel torde långt ifrån vara enastående och därför nog så tydligt visa, att en lagändring i detta fall är af behovet påkallad.»

Ofvanberörda vid innevarande riksdag inom Andra kammaren afgifna motion nr 127 har på konstitutionsutskottets hemställen afslagits af Första kammaren. Andra kammaren har med bifall till en vid konstitutionsutskottets i ämnet afgifna utlåtande fogad reservation för sin del beslutat, att § 43 i nämnda förordning angående kommunalstyrelse på landet skulle erhålla följande lydelse: »Kyrkoherden, eller den hans ställe företräder, är berättigad att i sådana ärenden, som angå fattigvård eller åt-

*Utskottets
yttrande.*

gärder för sedlighet inom kommunen, deltaga i kommunalnämndens öfverläggningar och beslut.»

Enligt 10 § 1 mom. i kungl. förordningen angående fattigvården skall i hvarje fattigvårdssamhälle finnas en fattigvårdsstyrelse, hvilken å landet, där ej samhället annorlunda förordnar, skall utgöras af kommunalnämnden.

Då sålunda Riksdagens kamrar genom sina berörda beslut, sakligt sedt, måste anses hafva besvarat jämväl det yrkande, som i nu förevarande motion framstälts, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 mars 1911.

På lagutskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.

Herrar *Söderbergh* och *Lindhagen* hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
